

روزشمار

سه شنبه

۱۳ مرداد ۱۳۶۶

۸ ذیحجه ۱۴۰۷

۴ اوت ۱۹۸۷

۲۰۵

امروز آخرین مراحل مقدمات اجرای عملیات روی ارتفاعات "دوپازا" و "بلفت" پشت سرگذاشته شد. (ضمیمه دارد) "عزیز جعفری" فرمانده قرارگاه قدس و "رحیم صفوی" جانشین فرمانده نیروی زمینی سپاه برای هدایت عملیات در دوارتفاع "رستم آلیان" مستقر شدند. ^(۱) لشکر ۲۷ که آمادگی کامل خود را اعلام کرده بود، بعد از ظهر امروز نیروهای خود را از اردوگاه تا نقطه رهایی حرکت داد و پیش از غروب آفتاب به شیپارهای "فرفری" - "کانی‌رش" و "رستم آلیان" رسید. آنها پس از پنج ساعت استراحت، با استفاده از تاریکی شب گردان به گردان به سمت اهداف خود حرکت کردند. گردان‌های "عمار" و "مالک" پس از رسیدن به پای کار، منتظر ماندند تا نیروهای تخریب معبر را جهت حمله به خط اول دشمن بازکنند. گردان "کمیل" که در بین راه مسیر را گم کرده بود پس از یک ساعت تأخیر در ساعت ۲۱: ۴۵ برای شروع عملیات آماده شد. ^(۲) نیروهای لشکر ۳۱ عاشورا هم در ساعت ۲۱: ۳۰ از جاده سمت راست قرارگاه تاکتیکی به سوی دشمن حرکت کردند. آنها تا ساعت ۲۴ در زیر نور ماه پیش رفتند، سپس مسیر خود را از جاده شنی تا محل خط رهایی ادامه دادند. ^(۳) نیروهای تیپ ۱۸ الغدير نیز مانند دیگر یگان‌ها به سوی نقطه رهایی حرکت کردند و آماده درگیری شدند.

در نقطه مقابل جبهه خودی، نیروهای لشکر ۲۴ عراق با چهار تیپ پیاده و گردان ۴۹ زرهی به استعداد سه گروهان و با ۳۰ تانک پدافند منطقه را بر عهده دارند. شش گردان توپخانه هم در کمک مستقیم و عمل کلی پشتیبانی منطقه می‌باشد. ^(۴) ارتفاعات دوپازا و یال‌های اطراف آن - که بیش از شش سال در دست دشمن می‌باشد - دارای استحکاماتی از قبیل سنگرهای کمین جمعی در چند نقطه، موانع سیم خاردار حلقوی، میدان‌های مین و چند کانال ارتباطی بین پایگاه‌هاست. عراق در این منطقه دو جاده تدارکاتی دارد که از عقبه

خود به بلفت عراق و دویازا کشیده شده‌اند. بخشی از جاده منتهی به بلفت، آسفالت است که حمل و نقل نیروها و تجهیزات را برای دشمن آسان کرده است. (۵)

۲۰۶

امروز در منطقه عمومی "خرمال" در جنوب استان سلیمانیه، "عملیات فتح ۹" با رمز "یا رسول الله" و با شرکت رزمندگان "تیپ ۷۵ ظفر" و پیش‌مرگان حزب دمکرات کردستان عراق آغاز شد. (۶) در این عملیات که با استفاده از اصل غافل‌گیری و آتش شدید توپخانه انجام شد، نیروهای خودی در ساعات‌های اولیه عملیات همه پایگاه‌های دشمن را در ارتفاعات "خورنوازان" (مشرف بر روستاهای "باقی شعار"، "یال نبی"، "شیرمر")، ارتفاع ۱۱۷۸ (مشرف بر روستای "رستم‌بیگ") و ارتفاعات مشرف بر روستای "احمدآوی" شهر "زور" به تصرف خود درآوردند. (۷) در این عملیات، ۳۰۰ تن از نیروهای دشمن مستقر در این پایگاه‌ها کشته یا زخمی شدند و ۴۰ تن نیز به اسارت درآمدند که در بین آنها چند افسر هست.

گزارش واحد اطلاعات عملیات سپاه در غرب حاکی است که در حال حاضر جاده آسفالت "سیدصادق" به "خرمال" که پشتیبانی خطوط مقدم دشمن را به عهده دارد، در تیررس کامل آتش نیروهای خودی قرار گرفته و باعث اختلال و گاهی قطع عملیات پشتیبانی و کمک‌رسانی دشمن شده است. همچنین پنج روستا در استان سلیمانیه عراق از لوث افراد دشمن پاک‌سازی شده است. براساس آخرین گزارش‌های رسیده از قرارگاه رمضان، نیروهای عراقی برای بازپس‌گیری این منطقه تاکنون چهار پاتک سنگین کرده‌اند ولی با پایداری نیروهای مشترک مواجه شده و با دادن تلفات بسیار، عقب‌نشینی کرده‌اند. (۸)

هم‌زمان با عملیات فتح ۹، "قوات امام موسی کاظم (ع)" از لشکر ۹ بدر سپاه نیز با یک عملیات نفودی در محور "چوارتا" در استان سلیمانیه عراق، موفق شدند با حمله به چند پایگاه دشمن، بیش از ۳۵ تن از نیروهای ارتش بعث را کشته یا زخمی کنند. در این عملیات که با آتش سنگین توپخانه و ادوات مجاهدان عراقی روی مرکز تجمع نیروهای دشمن در این منطقه همراه بود، یک انبار مهمات، دو قبضه خمپاره‌انداز، یک قبضه تیربار سنگین و سنگرهای انفرادی و اجتماعی به‌طور کامل منهدم و به آتش کشیده شد. (۹)

۲۰۷

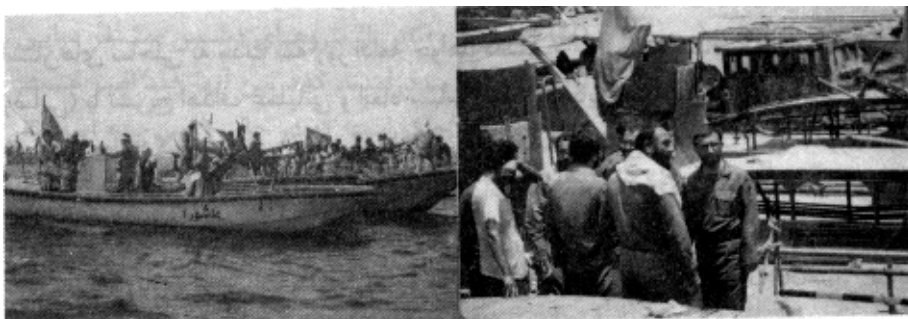
رژیم عراق برای ایجاد ناامنی در میان نیروهای خودی، تعدادی جاش را استخدام کرده است تا به صورت گروه‌های چهار تا شش نفره به خاک ایران نفوذ کنند و به عملیات تخریبی دست بزنند. براساس گزارش سپاه یازدهم امام حسن عسکری، این افراد در صورت به اسارت درآوردن نیروهای سپاه و جهاد و تحویل آنها به عراق، برای تحویل هر اسیر، سه‌هزار دینار جایزه خواهند گرفت. (۱۰)

در ساعات اولیه امروز "مانور دریایی شهادت" به منظور نشان دادن قدرت نیروی دریایی سپاه در حفظ امنیت خلیج فارس و ارزیابی آمادگی نیروهای مدافع سواحل جمهوری اسلامی ایران در برابر هجوم احتمالی آمریکا، در آب‌های خلیج فارس و دریای عمان آغاز شد. در نخستین مرحله از این مانور، نیروهای شرکت‌کننده با استقرار سریع در سواحل، احداث مواضع پدافندی و ایجاد استحکامات در طول سواحل و بنادر ایران در خلیج فارس، دریای عمان و تنگه هرمز و نیز تخلیه اسیران را به نمایش گذاشتند. (۱۱)

مانور شهادت با اعلام ممنوعیت سه روزه کشتی‌رانی و پرواز برفراز آب‌های ساحلی جنوب ایران، با شرکت رده‌های مختلف پدافند، هلی‌کوپتر، هواپیمای بهپاد، مهندسی، مخابرات، لجستیک، بهداری، ش.م.ه، حفاظت اطلاعات، فرهنگی و نیروهای مردمی استان‌های ساحلی به مدت سه روز ادامه خواهد داشت. (۱۲) فرمانده سپاه پاسداران (محسن رضایی) با تشریح اهداف عملیاتی و ابعاد سیاسی مانور دریایی شهادت، به سیاست "مقابله به مثل" و آمادگی نیروهای خودی اشاره کرد و گفت: «یکی از اهداف این مانور، حفظ آمادگی رزمندگان نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و یگان‌های مربوطه در برابر تحریکات قدرت‌های خارجی است که به این وسیله با بهره‌گیری از تجربیات سپاه، کیفیت شناورهای دریایی، تجهیزات و آرایش‌های نظامی مورد ارزیابی قرار گرفته و با انجام این مانور و سایر عملیات رزمی، مهارت‌های رزمندگان اسلام به بالاترین حد خود ارتقاء خواهد یافت. «وی افزود: «یکی دیگر از اهداف مانور، ابعاد سیاسی آن است که بدین وسیله ما با آمریکا و سایر قدرت‌های خارجی و همچنین کشورهای حوزه خلیج فارس اتمام حجت می‌نماییم که تحریکات نظامی در خلیج فارس با قدرت عظیم رزمندگان اسلام خنثی خواهد شد و با ارزیابی امکانات خود، چنین احساس می‌کنیم که توانایی حفظ امنیت خلیج فارس را داشته و با آتش‌افروزان منطقه یا قدرت‌های خارجی مقابله به مثل می‌نماییم.»

"محسن رضایی" در زمینه کاربرد موشک‌های زمین به زمین گفت: «این موشک‌ها روی اهداف تعیین شده در منطقه نشانه‌گیری شده و آماده شلیک می‌باشند و اگر در حین اجرای مانور واقعه‌ای رخ بدهد، یگان‌های موشکی ما از حالت مانور بیرون آمده و جنبه عملیاتی به خود خواهند گرفت که پی‌آمد آن، شلیک به سوی اهداف از پیش تعیین شده در خلیج فارس است. همچنین در این مانور، اولین زیردریایی ساخت سپاه به نمایش گذاشته شده و مهارت‌ها و قابلیت‌های آن جهت عملیات نظامی ارزیابی خواهد شد. همچنین قایق‌های مخصوص عملیات هجومی - که از نظر سرعت و برتری نظامی هیچ یک از کشورهای جهان مشابه آن را ندارند، - به اجرای مانور خواهند پرداخت که در صورت درگیری نظامی، سریع‌ترین و قدرتمندترین قایق‌های جهان برای هجوم به ناوهای جنگی دشمن خواهند

بود . «^(۱۳) وی با اشاره به موضع‌گیری فرانسه مبنی بر اینکه ایران حق انجام دادن مانور در آب‌های بین‌المللی را ندارد ، گفت : « ایران خود را مسئول امنیت آب‌های بین‌المللی خلیج فارس می‌داند و دارای حق مانور در این آب‌ها می‌باشد . »^(۱۴)

خلیج فارس : فرمانده سپاه پاسداران مانور شهادت را بر روی عرشه کشتی تشریح می‌کند

۲۰۹

اجرای مانور شهادت بازتاب گسترده‌ای در مطبوعات و رسانه‌های داخلی و خارجی داشته است . خبرنگار اعزامی روزنامه اطلاعات در مورد چگونگی مرحله اول مانور گزارش داد : « یکی از ویژگی‌های مرحله اول مانور ، سازمان‌دهی هزاران نیروی بسیجی بود که نیروی دریایی سپاه موفق شد در کم‌ترین زمان ممکن کار فراخوانی ، تجهیز و استقرار آنان را در سرتاسر مرزهای آبی جنوب کشور از خلیج “ گواتر ” تا بندر استراتژیک “ فاو ” به انجام برساند . »^(۱۵)

رادیو بی . بی . سی . در مورد اهداف مانور گفت : « به‌نظر می‌رسد که یکی از هدف‌های عمده این مانورها- تمرین برای حفاظت از جزایر ایران در مقابل نیروهای خارجی است . مانورهای ایران ظاهراً برای عملیات اسکورت نیروهای ایالات متحده نیز مانعی ایجاد نکرده و کشتی‌های جنگی آمریکا قرار است طبق برنامه قبلی ، اسکورت سه کشتی کوییتی را از نقطه‌ای در خارج از تنگه هرمز تا بنادر کویت آغاز کنند . »^(۱۶)

رادیو قاهره نیز گفت: «این مانور زمانی صورت می‌گیرد که ناو هواپیمابر امریکایی حامل هشت هلی‌کوپتر مین‌روب، عازم منطقه شده و وارد جزیره «دیه گوگارسیا» در اقیانوس هند شد تا خود را برای ورود به خلیج فارس پیش از پایان این هفته آماده کند. در همین حال، چهار کشتی نظامی انگلیسی شب گذشته از «کانال سوئز» عبور کردند و این در حالی است که نگرانی‌ها فزونی یافته است و احتمال می‌رود ایران از فرصت انجام مانورهای خود سواستفاده نموده و آب‌های خلیج فارس و تنگه هرمز را مین‌گذاری کند.» (۱۷)

۲۱۰

«تیم‌برالین» خبرنگار بی.بی.سی. درباره تأثیر مانور شهادت بر رفت‌وآمد کشتی‌ها در منطقه خلیج فارس گفت: «به دنبال آغاز مانور واحد دریایی سپاه پاسداران ایران در آب‌های جنوبی خلیج فارس، از تعداد کشتی‌هایی که از آبراه تنگه هرمز عبور می‌کردند به شدت کاسته شد. مقامات کشتی‌رانی گفته‌اند که رفت و آمد کشتی‌ها در تنگه هرمز حدود ۹۰ درصد کاهش یافته است. نیروی دریایی ایران مانور خود را که قبلاً نیز سابقه داشته است، انجام می‌دهد ولی واقعه جمعه گذشته در مکه، بر تشنج و جو ناآرام منطقه خلیج فارس افزوده است.» (۱۸)

خبرنگار اطلاعات نیز از لندن در مورد تأثیر مسائل خلیج فارس بر بازار نفت گزارش داد: «هم‌زمان با آغاز مانور عظیم شهادت در خلیج فارس، بهای نفت در بازارهای جهانی افزایش چشم‌گیری یافت. با انتشار قسمت‌هایی از پیام امام خمینی در محکومیت کشتار زائران در مکه و با رسیدن اخبار مربوط به آغاز مانور شهادت، بهای نفت با یک دلار ترقی در هر بشکه، به ۲۱ دلار در بازارهای اروپایی رسید که بیش‌ترین بهای نفت در یک‌سال و نیم گذشته محسوب می‌شود. از سوی دیگر، بهای طلا نیز در بورس‌های اروپایی افزایش چشم‌گیری یافت و در هر انس، حدود ۱۱ دلار افزایش پیدا کرد.» (۱۹)

۲۱۱

امروز عراق اعلام کرد که با تغییر در سیستم موشک‌های «اسکاد بی» برد آن را از ۳۰۰ کیلومتر به ۶۵۰ کیلومتر رسانده است. اعلام این خبر با تبلیغات بسیار گسترده و قطع برنامه‌های عادی رادیو صورت گرفت. این کار، عراق را قادر می‌سازد که شهرهای تهران و اصفهان را هدف این موشک‌ها قرار دهد. (۲۰) رادیو بی.بی.سی. با اعلام این خبر افزود: «در آخرین دور از جنگ شهرها در ماه‌های ژانویه و فوریه امسال (۱۹۸۷) (بهمن و اسفند ۱۳۶۵)، بغداد بیش از ۱۰ بار هدف موشک‌های «اسکاد بی» ساخت شوروی قرار گرفت که تصور می‌شود ایران آن را از لیبی وارد کرده است. حال به نظر می‌رسد که عراق با توجه به ساخت و دستیابی به موشک جدیدی که ۶۵۰ کیلومتر برد دارد، توانایی آن را پیدا کرده که

بدون به خطر انداختن هواپیماهایش، حملات ایران را پاسخ دهد. عراق به دلیل برتری عظیم نیروی هوایی‌اش در جنگ شهرها به نسبت ایران از امتیاز قابل توجهی برخوردار است و اگر موشک‌های جدید از همان کیفیتی برخوردار باشد که ادعا شده، در آن صورت برتری عراق در این زمینه بیش از پیش چشم‌گیر خواهد بود. ^(۲۱) خبرگزاری آلمان نیز از بغداد گزارش داد: «عراق امروز اعلام کرد که تولید موشک‌های زمین به زمین با برد ۶۵۰ کیلومتر که قسمت اعظم خاک ایران و تمام اسرائیل را در بر می‌گیرد، به اتمام رسانیده است. عکس‌العمل فوری یک منبع نظامی غرب این بود که عراق بدون کمک خارجی نمی‌تواند چنین موشک‌هایی تولید کند. اما این منبع که خواستار عدم افشای هویت خود شد، از اظهار نظر درباره این که این شریک کدام کشور می‌تواند باشد، خودداری کرد. ^(۲۲) رادیو اسرائیل با اعلام این خبر، در مورد این که عراق به کمک کدام کشور به این تکنولوژی دست یافته و این امر چه تأثیری بر جنگ خواهد گذاشت، گفت: «به نظر آگاهان نظامی، موشک جدید با استفاده از تجربیات و قطعات ساخته شده در فرانسه و همچنین بهره‌گیری از تجربیات فنی اتحاد شوروی ساخته شده است و تردیدی نیست که اگر خبر آزمایش موفقیت‌آمیز آن صحت داشته باشد، جنگ هفت ساله ایران و عراق وارد مرحله خطرناک‌تری خواهد شد. ^(۲۳)» «کنت آر. تیمرمن» در کتاب معروف «سوداگری مرگ» هم‌کاری سه‌جانبه فرانسه، آلمان و برزیل را در افزایش برد موشک اسکاد بی افشا کرده و در مورد نقش امریکا در تأمین قطعات اساسی موشک جدید نوشته است: «عراقی‌ها در برنامه پدانه موشکی درگیر بودند و امریکا هم قسمت اعظم تکنولوژی را در اختیارشان قرار می‌داد. فروش‌ها کاملاً قانونی بودند و با اطلاع و موافقت کامل وزارت بازرگانی امریکا انجام می‌شدند. ^(۲۴)» در ادامه این مطلب به نقل از «تدجیکوبز» که در مجلس نمایندگان امریکا به تحقیقاتی در این باره پرداخته، آمده است: «وقتی به فهرست اقلام فروخته‌شده مثل کامپیوترهای پیشرفته و لوازم آزمایشگاهی به عراق، نگاه می‌کنم متوجه می‌شوم که هیچ‌کس خود را مقید و موظف نمی‌دانسته است، عراقی‌ها هم لزومی ندیده بودند که همه چیز را نفی کنند و با این وصف، موافقت دولت امریکا را جلب نمایند. مشارکت شرکت‌های امریکایی «سیلیکون ولی» موجب شد که چند میلیون دلار کامپیوتر به عراق بفروشند، اما آنها ابزارهایی را به عراق فروختند که به طرح تولید موشک کمک می‌کردند و این دیگر مسئله مرگ و زندگی بود نه تجارت. از زاویه دیگر رویه وزارت بازرگانی امریکا در مورد عراق غیر قابل توجیه می‌نمود. ^(۲۵)»

«فریدنبرگ» متصدی وزارت بازرگانی امریکا در مورد فروش میلیون‌ها دلار وسایل کامپیوتری و تجهیزات پیشرفته آزمایشگاهی که امریکا برای پروژه سعد - ۱۶ عراق فرستاده است، دستگاه اطلاعاتی را ملامت می‌کند و می‌گوید: «عراقی‌ها که بر بالای مجتمع سعد - ۱۶ پرچم سرخ برنیفراشته بودند، این مجتمع هم مثل خیلی‌های دیگر یک مرکز

پژوهشی انگاشته می‌شد. «اما فریدنبرگ به خاطر دارد که در همان هنگام که شوروی و بلوک شرق از خرید بسیاری از ابزارهای تکنولوژی پیش‌رفته آمریکا محروم بودند، قضیه در مورد عراق طور دیگری بود. شرکت‌های آمریکایی به رقابت با تعداد زیادی فروشنده رقیب پرداختند و به گفته او دلیلی وجود نداشت که آمریکایی‌ها از این بازار پرسود کامپیوتر محروم بمانند و مقررات غیرمنطقی صدور پروانه و کسب مجوز، دست و پایشان را ببندد.»^(۲۴)

مدیر «مؤسسه تحقیقات صلح استکهلم»، «والتر استوتزل»، از چین به‌عنوان یکی از منابع مهم تأمین سلاح برای هر دو کشور ایران و عراق نام برد و گفت: «چین در حال حاضر از جمله تأمین‌کنندگان عمده نیازهای تسلیحاتی هر دو کشور ایران و عراق است و تسلیحاتی به ارزش بیش از یک میلیارد دلار از طریق مصر برای عراق و از طریق کره شمالی برای ایران ارسال کرده‌است.»^(۲۵)

«استوتزل» میزان خریدهای تسلیحاتی دو کشور را باهم مقایسه کرده و گفت: «برلسلی آمار منتشر شده که در ایالات متحده نگهداری می‌شود، ایران از آغاز جنگ تاکنون بیش از پنج میلیارد دلار صرف واردات تسلیحات نظامی کرده‌است.» وی افزود: «فرانسه از سال ۱۹۸۰ تاکنون بیش از ۵ تا ۹ میلیارد دلار تسلیحات نظامی در اختیار عراق قرار داده‌است.» وی در عین حال تأکید کرد: «ایران علی‌رغم ضربه دیدن صادرات نفتی آن بر اثر جنگ، هنوز پول کافی برای خرید تسلیحات نظامی در بازار آزاد بین‌المللی دارد.»^(۲۶)

۲۱۲

نماینده ایران در سازمان ملل در نامه‌ای به دبیرکل این سازمان با محکوم کردن تجاوز هواپیماهای آمریکایی به قلمرو هوایی ایران، علیه اقدامات تحریک‌آمیز غیرقانونی آمریکا در پشتیبانی از دشمنان جمهوری اسلامی ایران هشدار داد. خبرگزاری یونایتدپرس در این باره گزارش داد: «هشدار مزبور از جانب «رجایی خراسانی» عنوان شد که دست کم دو مورد اتهام نفوذ به آسمان ایران توسط جت‌های اف - ۱۴ نیروی دریایی آمریکا در ماه ژوئیه (تیر و مرداد) مطرح و همچنین یک مورد درخواست یک کشتی جنگی آمریکا از یک هواپیمای گشتی ایران برای زیاد نزدیک نشدن به این کشتی نقل شده است.»^(۲۷)

۲۱۳

در پی هشدار ایران به آمریکا، تحلیل‌گران مسائل منطقه به بررسی توانایی ایران و آمریکا پرداختند. در این باره روزنامه «نیویورک تایمز» نوشت: «آمریکا با خطر دوگانه‌ای روبه‌روست که عبارت‌اند از: دیوانگی ایرانیان و فقدان یک سیاست منسجم در واشنگتن.» این روزنامه در مورد تعصب ایرانیان افزود: «این امر می‌تواند منطقه را فراگیرد، رژیم‌های دوست را سرنگون کند و منابع حساس نفت برای تمام جهان را به خطر اندازد.»^(۲۸) روزنامه آلمانی «راین نکار

سایتونگ " نیز نوشت: «در خلیج فارس سیاست با چنگ و دندان اجرا می‌شود و اینها (ایرانی‌ها) افرادی هستند که حاضرند با تمام دنیا در بیفتند. این روزها می‌توان دید که چریک‌های ایرانی قادرند به نیروی برتر دریایی آمریکا در تنگه هرمز حمله کنند یا خیر؟ البته آشکار است که متحدان آمریکا از عملیات شهادت طلبانه ایرانی‌ها ترسیده‌اند و با آمریکا برای مین‌یابی هم‌کاری نمی‌کنند.» (۲۹) "نیکلای چارلز" خبرنگار بخش عربی رادیو بی. بی. سی. در پاسخ به این پرسش که "آیا ایرانی‌ها رویارویی با کشتی‌های خارجی را حتی در آب‌های بین‌المللی انتخاب خواهند کرد؟" گفت: «این امکان وجود دارد. نیروی دریایی ایران مدت‌هاست که تعداد زیادی از کشتی‌های تجاری را درست در خارج از خلیج [فارس] متوقف ساخته و از آنها درباره مقصد و نوع کالایی که حمل می‌کرده‌اند، سؤال نموده است زیرا مظنون به حمل سلاح برای عراق بوده‌اند. بنابراین، عملیات در آن نواحی صورت پذیرفته است و اگر این عملیات انجام گیرد به‌طور بالقوه خطر رویارویی در آن‌جا وجود دارد. اما من فکر نمی‌کنم که نیروی دریایی با چنین اوصافی خواهان رویارویی با ابرقدرت‌ها به‌ویژه ایالات متحده باشد، زیرا آنها می‌دانند که قادر به انجام اقدامات بهتری هستند. آنچه که ممکن است، تغییر تاکتیک سپاهیان انقلاب به دنبال مسائلی است که در حج روی داده است که البته این قضیه موضوع دیگری است. آیت‌الله خمینی و بسیاری از هموطنانش از گرفتن انتقام از ایالات متحده و استفاده از مأموریت‌های انتحاری سخن گفته‌اند و در این صورت ممکن است سپاهیان انقلاب قایق‌های خود را از مواد منفجره انباشته نمایند و از آنها برای حمله به محموله‌های آمریکا استفاده کنند. بنابراین خطر اصلی این است.» (۳۰)

بی. بی. سی. به نقل از منابع کشتی‌رانی درباره احتمالات جدید در خلیج فارس با توجه به اقدام عربستان در کشتار حجاج ایرانی گفت: «در روزهای اخیر نگرانی‌ها متوجه نقطه‌ای دیگر در خلیج فارس، یعنی آب‌های ساحلی عربستان سعودی، شده است. منابع کشتی‌رانی می‌گویند این نگرانی وجود دارد که ایران ممکن است برای تلافی کشته شدن زائران ایرانی در مکه، به خطوط کشتی‌رانی عربستان حمله کند. ساحل طویل این کشور در خلیج فارس کار دور نگه‌داشتن مین را از آب‌های ساحلی این کشور دشوار می‌کند.» (۳۱)

۲۱۴

در پی سفر "یولی ورنتسف" معاون وزارت امور خارجه شوروی به تهران و دیدار با مقام‌های جمهوری اسلامی ایران، "گراسیموف" سخن‌گوی وزارت خارجه شوروی در یک مصاحبه مطبوعاتی در مورد نتایج این دیدار گفت: «کشور شواستار دور نگه‌داشتن آبراه خلیج فارس از کشتی‌های جنگی خارجی است و ایران با طرح شوروی موافق است.» وی افزود: «شوروی احتمالاً مسئله اسکورت نفتکش‌ها در خلیج فارس را نیز از نظر دور نخواهد داشت. اگر قرار باشد نفتکش‌های ما از این آبراه عبور کنند، در آن صورت ما

باید امنیت آن را تأمین کنیم . « گراسیموف با اشاره به حضور کشتی‌های شوروی در خلیج فارس ، شمار آنها را ناچیز شمرد و گفت : « حضور ما در آن منطقه جزئی است ولی پیشنهاد مربوط به خروج کلیه کشتی‌های خارجی از خلیج فارس ، ناوگان خود ما را نیز شامل می‌شود . » (۲۲)

روزنامه « نیویورک تایمز » در مورد سفر ورنتسف نوشت : « نتایج دیدار ورنتسف از ایران گام مهمی در کوشش‌های شوروی برای بهبود روابطش با تهران پس از یک دوره تشنج است . پیوندهای نزدیک این دو کشور تأثیر مهمی بر توازن سیاسی در منطقه و بر منافع آمریکا دارد . » (۲۳) مقام‌های آمریکا نیز در واکنش به این سفر به خبرگزاری رویتر گفتند : « مذاکرات شوروی و ایران در مورد شروع پروژه‌های مشترک اقتصادی و تعیین پیوندهای سیاسی تا جایی پیش نرفته که موجب نگرانی واشنگتن شود . رژیم ایران ثابت کرده فوق‌العاده زیرک ، مکار و فرصت‌طلب است . » مقام‌های آمریکا افزودند : « مسکو مدت‌هاست که به دنبال طرح‌های مشترک بوده ولی هنوز هیچ شواهدی واقعی دال بر این‌که آنها به جایی رسیده باشند ، وجود ندارد . » (۲۴)

۲۱۵

فرمانده سابق نیروی دریایی پاکستان بحران موجود در خلیج فارس را باعث نفوذ ابرقدرت‌ها در منطقه و ایجاد تنش بیش‌تر دانسته و با پیشنهاد طرحی گفت : « امنیت کشتی‌رانی در خلیج فارس باید توسط کشورهای اسلامی تأمین شود . پاکستان باید با همکاری اندونزی و عمان کشتی‌های جنگی خود را در خلیج فارس مستقر نماید تا امنیت کشتی‌رانی در خلیج فارس برقرار شود . با اجرای چنین طرحی ، به تنش موجود بین ابرقدرتهای شرق و غرب در خلیج فارس خاتمه داده خواهد شد . » وی پیشنهاد کرد که به جای پرچم آمریکا ، پرچم کشورهای اسلامی برفراز نفت‌کش‌های کشورهای حوزه خلیج فارس برافراشته شود . « دریادار کرامت » پیش‌بینی کرد که در صورت تحقق این پیشنهاد ، کشورهای درگیر جنگ ، از حمله به کشتی‌هایی که با پرچم کشورهای اسلامی حرکت می‌کنند ، خودداری خواهند کرد و بدین ترتیب امنیت به خلیج فارس باز می‌گردد . (۲۵)

۲۱۶

امریکا سه روز پس از کشتار حجاج ایرانی به دست مأموران آل سعود ، در یک موضع‌گیری روشن از عربستان پشتیبانی کرد . « چارلز ردمن » سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا گفت : « ادعای ایران در مورد دخالت آمریکا در ماجرای مکه بی‌اساس است . آمریکا به هیچ وجه در این مورد درگیری نداشته است . » وی افزود : « ایران می‌خواهد به تشنج موجود

دامن بزند و این با سیاست ایران برای بی‌ثبات ساختن منطقه سازگار است. « چارلز ردمن » کشته شدن گروهی از مردم را « تراژدی » خواند و اظهار امیدواری کرد که وضعیت آرام باقی بماند. وی ایران را مسئول وقایع مکه معرفی کرد. (۳۶)

« ضیاء الحق » رئیس جمهور پاکستان نیز که پیش از این در پیامی به حکام سعودی، ایران را مسئول فاجعه مکه عنوان کرده بود، امروز در دیدار با « میرسلیم » مشاور عالی رئیس جمهوری ایران تنها از کشته شدن مسلمانان در مکه ابراز تأسف کرد و گفت: « این حادثه به حدی تأثیر بار است که من نمی‌توانم احساساتم را بیان کنم. چگونه می‌توان شاهد ریختن خون مسلمانان در مکه و آن هم در روز جمعه بود و شما با هر پاکستانی نیز صحبت کنید برای این حادثه متأسف است. من از شما می‌خواهم که پیام تأسف و تأثر عمیق من را به جناب آقای خامنه‌ای و بازماندگان این حادثه غم‌انگیز ابلاغ فرمایید. » (۳۷)

سازمان مجاهدین خلق (منافقین) با صدور اطلاعیه‌ای در بغداد، راه‌پیمایی برائت از مشرکین را محکوم کرد. این سازمان در اطلاعیه خود کوشش کرده است تا در جهت حرکت تبلیغاتی آل سعود، کشتار حجاج بیت‌الله الحرام را به سبب حمله تظاهرکنندگان به پلیس سعودی قلمداد کند. سازمان مجاهدین ادعا کرد که براساس اطلاعات دریافتی از داخل ایران، رهبران سیاسی و مذهبی جمهوری اسلامی در حادثه روز جمعه مکه شرکت داشتند. این گروه ادعا کرد که حدود ۲۰ نماینده مجلس، سران لشکری و پاسداران برای ترتیب دادن آشوب به مکه اعزام شده بودند. (۳۸)

۲۱۷

فاجعه کشتار مکه هم‌چنان مورد توجه محافل علمی و خبری جهان است و تحلیل‌گران با بررسی واکنش ملل مسلمان و کشورهای مختلف، تأثیر آن را بر جنگ ایران و عراق، بحران خلیج فارس و روابط کشورهای مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهند. روزنامه « لوموند » چاپ فرانسه نوشت: « این امر موجب شد تا همه کوشش‌های صبورانه دیپلماتی ایران که از دو سال پیش توانسته بود عربستان سعودی را اندکی از جبهه عراق جدا کند، ناگهان مورد سؤال قرار داد. حجت‌الاسلام رفسنجانی که عامل اصلی سیاست مذکور بود، به ناچار موضع خود را تغییر داده و خواستار سرنگونی خاندان فاسد سعودی شد. » (۳۹)

خبرگزاری فرانسه در گزارشی طولانی به جمع‌بندی واکنش‌های مردم کشورهای مسلمان در مورد فاجعه خونین مکه پرداخت و اعلام کرد: « نقض حریم اماکن مقدس اسلام در عربستان سعودی که در قرآن از آن به‌عنوان یک سرزمین امن یاد شده، هیجانات را در جهان اسلام - که خود به لحاظ جنگ و برادرکشی میان عراق و ایران از هم گسیخته - برانگیخت. بدین ترتیب جوامع شیعیان ایران، لبنان، پاکستان و هم‌پیمانان سنی آنها در لیبی از به زیر سؤال بردن وظیفه حراست از اماکن مقدس برای عربستان سعودی - که

پادشاه آن “خادم الحرمين” نام گرفته - فرصت را از دست ندادند. در لبنان میانه‌روها و بنیادگرایان شیعه که حدوداً یک میلیون نفر می‌شوند، خشم خود را علیه آنچه که قتل‌عام مکه نامیده‌اند، ابراز داشتند و علیه سلسله حاکم سعودی اعلام جنگ کردند. در اندونزی که مسلمانان ۹۰ درصد از جمعیت ۶۸ میلیون نفری این کشور را تشکیل می‌دهند، نسبت به وقایع مکه ابراز تأسف و پریشانی کردند. در هند رهبران اقلیت ۱۲ درصدی مسلمانان، پس از شوک وارده، آنان را به حفظ آرامش و خون‌سردی دعوت کردند. “سلیمان سایت” عضو سازمان حزب “لیگ اسلامی” هند در مجلس این کشور هم‌چون “زیاد شهاب‌الدین” سخن‌گوی جامعه مسلمانان - که از مشخص کردن مسئولیت‌ها ممانعت می‌کند - اظهار داشت: “این حادثه دردناک به ما مربوط می‌شود.” معهدا برخی از جناح‌ها از جمله “جنبش دانشجویان بنیادگرای اسلامی” عربستان سعودی را به درآمدن به خدمت امریکا متهم کردند. در جهان عرب که اکثریت آنها سنی هستند به استثنای لبنان، لیبی، سوریه و تا حدودی الجزایر، ایران به اجماع محکوم گردیده است. در پادشاهی‌های نفت‌خیز خلیج فارس که قبلاً در خصوص سیاست ایران مبنی بر صادرات انقلاب تجربه‌هایی دارند، ابراز تأسف شده است، حتی شیعیان کویت نیز از این حوادث ابراز تأسف کرده و آن را مغایر با اسلام دانسته‌اند. اردنی‌ها، ایرانی‌ها با ایجاد درگیری مزبور از گلیم خود پا فراتر گذاشته‌اند. در مصر که یکی از عمده‌ترین مقامات مذهبی اسلام سنی یعنی “الازهر” وجود دارد، هیچ‌کس نسبت به شرح وقایع از سوی سعودی‌ها معترض نیست و برخی ایرانی‌ها را متعصب‌های مسخ شده به دست امام خمینی توصیف کرده‌اند. در کشورهای، تونس و مراکش و حتی بنیادگرایان نیز اقدام ایران - که به گفته آنها به اسلام لطمه وارد آورده است - را غیرقابل قبول می‌دانند. « (۴۰)

ضمیمه گزارش ۲۰۵

یگان‌ها برای انجام دادن عملیات دست به اقدامات وسیعی زده و نزدیک به یک ماه است که با تلاش گسترده، مقدمات لازم را برای اجرای عملیات فراهم ساخته و در منطقه مستقر کرده‌اند که به چند مورد اشاره می‌شود. همچنین به دلیل سابقه استفاده عراق از سلاح شیمیایی در شهر “سردشت”، واحد ش. م. ر. قرارگاه، تجهیزات خود را برای مقابله با حملات شیمیایی عراق در خط مقدم جبهه و شهر سردشت مستقر کرده است. این واحد به‌منظور کاستن از ضایعات و تلفات مردمی در حمله احتمالی عراق، یک برنامه آموزشی تهیه کرده و مردم سردشت و روستاهای اطراف آنرا آموزش دادند. در طول مدت آموزش، مردم با حضور در مساجد و مدارس تعیین شده، با انواع بمب‌های شیمیایی و راه‌های مقابله با آن در سطح شهر و روستاها آشنا شدند. در آغاز برنامه به‌دلیل مشکل زبانی، نخست عدلی‌ا اهالی بومی منطقه که به زبان فارسی تسلط داشتند به مدت یک هفته آموزش‌های لازم را فراگرفتند و سپس همین افراد در مدت کوتاهی کل اهالی سردشت و روستاهای منطقه را آموزش دادند. در حال حاضر گروه‌های مختلف پدافند شیمیایی در سطح شهر مستقر شده‌اند و مراکزی نیز مشخص شده که در

صورت حمله شیمیایی دشمن، بین مردم اقدام به توزیع ماسک و کمک‌های اولیه کنند. البته امکانات موجود جواب‌گوی همه مردم نیست و واحد با مشکل کمبود دارو و ماسک مواجه است. (۴۱)

واحد مهندسی سپاه و جهاد سازندگی مسئولیت احداث جاده در منطقه عملیاتی را برعهده‌دارند. در خط حد لشکر ۳۱ عاشورا چند جاده از "کانی رش" به "دوپازا"، از پایگاه یک به دشت دوپازا، از "کلی‌زرد" به سردشت و از "برده پهن" به سمت "بلفت" عراق احداث شده است. برای تأمین ارتباط لشکر ۲۷ حضرت رسول و تیپ ۱۸ الغدير در مجموع ۱۱ کیلومتر جاده، شن‌ریزی شده و جاده‌هایی نیز از عقبه جبهه تا ارتفاعات جنوبی و اصلی دوپازا و از سمت چپ دشت دوپازا به سمت ارتفاع "فرفری" احداث شده است که در حدود چهار کیلومتر می‌باشد. علاوه بر احداث جاده‌ها، واحد مهندسی سپاه پاسداران اقدام به ایجاد ۹ پد هلی‌کوپتر، شش سنگر لوله فلزی به مساحت ۷۲ متر مربع و مواضع پدافند و کاتیوشا نموده است. (۴۲)

برای انجام عملیات به مدت ۲۰ روز با هوانیروز هماهنگی لازم به عمل آمده است. این واحد وظیفه پشتیبانی تدارکاتی، تخلیه مجروح، تأمین گروه‌های آتش را بر عهده دارد که چهار فروند آن آماده عملیات است. برای حفاظت از آسمان منطقه و مقابله با حملات هوایی دشمن، قرارگاه قدس ۱۴ قبضه توپ ضدهوایی در منطقه مستقر کرده است (۴۳) و از نظر پشتیبانی آتش در مجموع شش گردان توپخانه در منطقه فعال هستند. (۴۴)

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۶۶/۵/۱۳

- ۱- سند شماره ۰۴۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: عملیات نصر ۷، قرارگاه قدس، راوی: برادر علی مؤدهی، ۱۳۶۶/۵/۱۳، صص ۳۸-۳۹.
- ۲- سند شماره ۰۴۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: عملیات نصر ۷، لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله، راوی: برادر کمال حسینی، ص ۱۹.
- ۳- سند شماره ۰۴۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: عملیات نصر ۷، لشکر ۳۱ عاشورا، راوی: برادر ابراهیم‌پور، ۱۳۶۶/۵/۲۹، ص ۱۷.
- ۴- سند شماره ۰۴۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: عملیات نصر ۷، قرارگاه قدس، علی مؤدهی، صص ۹-۱۲.
- ۵- سند شماره ۰۴۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: عملیات نصر ۷، لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله (ص)، کمال حسینی، ص ۴.
- ۶- سند شماره ۰۶۹۹۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: روابط عمومی قرارگاه رمضان، ۱۳۶۶/۵/۱۹.
- ۷- سند شماره ۰۲۲۶۱۶۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ۱۳۶۶/۵/۲۱، صص ۹-۱۰.
- ۸- سند شماره ۰۲۸۸۴۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش اطلاعات غرب، ۱۳۶۶/۵/۱۴.
- ۹- سند شماره ۰۶۹۹۵۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: روابط عمومی قرارگاه رمضان، ۱۳۶۶/۵/۱۹، و- سند شماره ۰۶۹۵۲۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: فرماندهی قرارگاه رمضان، ۱۳۶۶/۵/۱۵.
- ۱۰- سند شماره ۰۶۹۴۹۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای و اطلاعاتی شماره ۲۵۰، سپاه یازدهم امام حسن عسکری (ع) کردستان، ۱۱ تا ۱۳۶۶/۵/۱۲، ص ۲.
- ۱۱- روزنامه کیهان، ۱۳۶۶/۵/۲۳، ص ۲.
- ۱۲- سند شماره ۰۲۸۹۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: فرماندهی نیروی هوایی، ۱۳۶۶/۵/۲۵.
- ۱۳- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۶/۵/۱۴، ص ۱۰.
- ۱۴- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۶/۵/۱۴، ص ۱۸.
- ۱۵- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۶/۵/۱۳، ص ۱۴.
- ۱۶- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۲۸، ۱۳۶۶/۵/۱۴، ص ۱۱، به نقل از رادیو بی. بی. سی، ۱۳۶۶/۵/۱۳.
- ۱۷- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۲۸، ۱۳۶۶/۵/۱۴، ص ۷، به نقل از رادیو قاهره، ۱۳۶۶/۵/۱۳.
- ۱۸- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۲۸، ۱۳۶۶/۵/۱۴، صص ۸-۱۵، به نقل از رادیو بی. بی. سی، ۱۳۶۶/۵/۱۳.
- ۱۹- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۶/۵/۱۴، ص ۲۰.

- ۲۰- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۳۸، ۱۳۶۶/۵/۱۴، ص ۱۷، رادیو صوت‌الجماهیر، ۱۳۶۶/۵/۱۳.
- ۲۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۳۸، ۱۳۶۶/۵/۱۴، ص ۲۱، به نقل از رادیو بی. بی. سی، ۱۳۶۶/۵/۱۳.
- ۲۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۳۸، ۱۳۶۶/۵/۱۴، ص ۲۰، بغداد - خبرگزاری آلمان، ۱۳۶۶/۵/۱۳.
- ۲۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۳۹، ۱۳۶۶/۵/۱۵، ص ۷، به نقل از اسرائیل، ۱۳۶۶/۵/۱۴.
- ۲۴- کنت آر، تیمرمن، سوداگری مرگ (ناگفته‌های جنگ ایران و عراق)، ترجمه: احمد تدین (تهران، موسسه خدمات فرهنگی رسا، ۱۳۷۳، صص ۴۸۸، ۴۸۶، ۴۱۲، ۴۱۰، ۴۰۸، ۴۰۶).
- ۲۵- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۳۸، ۱۳۶۶/۵/۱۴، صص ۸۱ - ۸۰، بن - نقل از خبرگزاری رویتر، ۱۳۶۶/۵/۱۳.
- ۲۶- پیشین.
- ۲۷- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۳۹، ۱۳۶۶/۵/۱۵، ص ۱۳، سازمان ملل - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۱۳۶۶/۵/۱۴، و - روزنامه کیهان، ۱۳۶۶/۵/۱۴، ص ۲.
- ۲۸- روزنامه رسالت، ۱۳۶۶/۵/۱۴، ص ۱۲، خبرگزاری رویتر - به نقل از روزنامه نیویورک تایمز.
- ۲۹- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۳۸، ۱۳۶۶/۵/۱۴، ص ۶۳، بن - خبرگزاری جمهوری اسلامی، روزنامه سائیتونگ، ۱۳۶۶/۵/۱۳.
- ۳۰- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۳۸، ۱۳۶۶/۵/۱۴، صص ۱۵ - ۱۴.
- ۳۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۳۸، ۱۳۶۶/۵/۱۴، صص ۱۱ و ۱۵، به نقل از رادیو بی. بی. سی، ۱۳۶۶/۵/۱۳.
- ۳۲- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۶/۵/۱۴، ص ۲۰، به نقل از خبرگزاری رویتر.
- ۳۳- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۴۰، ۱۳۶۶/۵/۱۶، ص ۴.
- ۳۴- پیشین، صص ۳۸ - ۳۷.
- ۳۵- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۳۸، ۱۳۶۶/۵/۱۴، صص ۱۰ و ۹، اسلام‌آباد - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۶/۵/۱۳.
- ۳۶- روزنامه کیهان، ۱۳۶۶/۵/۱۳، ص آخر.
- ۳۷- روزنامه کیهان، ۱۳۶۶/۵/۱۳، ص ۱۷.
- ۳۸- سند شماره ۲۲۶۱۶۳، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ سپاه، ۱۳۶۶/۵/۲۱، صص ۶ - ۲۵، ۱۳۶۶/۵/۱۳.
- ۳۹- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۳۸، ۱۳۶۶/۵/۱۴، ص ۵۷، پاریس - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۶/۵/۱۳، به نقل از روزنامه لوموند.
- ۴۰- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۳۸، ۱۳۶۶/۵/۱۴، صص ۳۷ - ۳۴، نیکوزیا - به نقل از خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۶/۵/۱۳.
- ۴۱- سند شماره ۴۳۵، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: عملیات نصر ۷، قرارگاه قدس، راوی: برادر علی مزدهی، ۱۳۶۶/۵/۱۳، ص ۳۱.
- ۴۲- پیشین، ص ۲۸.
- ۴۳- مأخذ ۴۲، ص ۳۰.
- ۴۴- سند شماره ۱۵۰۷، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر ثبت جنگ راوی، جمع‌آوری مطالب مربوط به عملیات نصر ۷، راوی: برادر اسدالله احمدی، ۱۳۶۶/۵/۱۳ تا ۱۳۶۶/۵/۱۸، ص ۱۱، نوار شماره ۲۵۹۷۰.